

(ร่าง)

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ.

ฉบับจัดทำโดย

สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.)

เครือข่ายชาวเลอันดามัน

เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปการสังคมและการเมือง (คปสม.)

เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก

เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย

สภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย

ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น

มูลนิธิพัฒนาชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์

สถาบันธรรมชาติพัฒนา

ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน(กป.อพช.)

มูลนิธิชุมชนไท (มชท.)

มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ (มพน.)

มูลนิธิไดอาโกเนียประเทศไทย

องค์การแอคชั่นเอด ประเทศไทย

ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

เหตุผล

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และความเชื่อตามจารีตประเพณีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีการตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูง กลุ่มที่อาศัยตั้งถิ่นฐานบนเกาะแก่งหรือชายฝั่งซึ่งดำรงชีพด้วยการทำประมงและมีวิถีชีวิตพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล กลุ่มที่อาศัยในป่าซึ่งดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และเก็บของป่า และกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบซึ่งมีวิถีชีวิตกลมกลืนกับคนไทยทั่วไปแต่ยังคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างทางเชื้อชาติ มีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน มีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์การชุมชน หรือหมู่คณะอื่น และรัฐธรรมนูญยังรับรองสิทธิให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิอนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ มีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังให้การรับรองปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และยังให้สัตยาบันเป็นภาคีตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทยต้องถือปฏิบัติด้วย

เนื่องจากผลจากการพัฒนาประเทศไทยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้วิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้เริ่มจางหายไปจากสังคม

และยังถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างแห่งเชื้อชาติและภาษา ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย ยังมีความด้อยสิทธิและไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิบางประการ เช่น การกำหนดสถานะของบุคคล การมีสิทธิอาศัยและใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีการทับซ้อนกับพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ที่อยู่ใน การดูแลของทางราชการที่ไม่สามารถอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ตามกฎหมาย ขาดการเข้าถึงบริการ สาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมหรือกิจการของรัฐหรือเอกชนที่อาจ กระทบต่อสิทธิวิถีชีวิตและชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้น สมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและ วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

พ.ศ.

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ.”

มาตรา ๒ ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“กลุ่มชาติพันธุ์” หมายความว่า กลุ่มคนที่อาศัยอยู่เป็นกลุ่มเดียวกันหรือหลายกลุ่มหรือเป็นชนเผ่าพื้นเมือง ที่ตั้งถิ่นฐานร่วมกันโดยมีวิถีปฏิบัติตามจารีตประเพณีสืบทอดจากบรรพบุรุษ ตลอดจนมีภาษาและแบบแผนทางวัฒนธรรมของตนมาจนถึงปัจจุบัน เป็นกลุ่มคนที่มีความสืบเนื่องในทางประวัติศาสตร์ อาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรือหลายพื้นที่ และพึ่งพาผูกพันกับทรัพยากรในพื้นที่นั้น ๆ พวกเขามีใช้กลุ่มครอบงำทางสังคมและมีความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ พัฒนา และสืบทอดวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ระบบภูมิปัญญา อันเป็นไปตามแบบแผนทางวัฒนธรรม สถาบันทางสังคมและระบบนิเวศธรรมของตน รวมทั้งเป็นกลุ่มที่รักษาสันติวัฒนธรรมอันเป็นแนวทางปฏิบัติตามจารีตประเพณี

“ชนเผ่าพื้นเมือง” หมายความว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมาก่อนที่จะถูกยึดครองหรือถูกบังคับให้อพยพโยกย้ายโดยกลุ่มคนที่มีอำนาจในสังคม หรือโดยนโยบายกฎหมายของรัฐ

(๒) มีวัฒนธรรมที่เด่นชัดและแตกต่างจากสังคมส่วนใหญ่ โดยรวมถึงภาษา ศาสนา ความเชื่อ วิถีการผลิต รูปแบบโครงสร้างทางสังคมและสถาบันต่างๆ

(๓) เคยประสบกับความไม่เป็นธรรม การถูกกีดกัน การแบ่งแยก การทำให้เป็นชายขอบ หรือการเลือกปฏิบัติ โดยเงื่อนไขเหล่านี้ อาจยังคงอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ก็ได้

(๔) นิยามตัวเองและได้รับการยอมรับจากกลุ่มอื่น ๆ หรือหน่วยงานรัฐว่าเป็นกลุ่มคนเฉพาะ

“การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” หมายความว่า การจำแนก การกีดกัน การจำกัด หรือการเลือกโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเชื้อชาติ สีผิว เชื้อสายหรือชาติกำเนิดหรือเผ่าพันธุ์กำเนิด ซึ่งมีเจตนาหรือมีผลให้เกิดการระงับหรือปิดกั้นการเคารพสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล มาตรการที่รัฐกำหนดเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อการจัดการด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการวางระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้

“สิทธิชุมชน” หมายความว่า สิทธิที่ให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ ครอบครอง และใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน ซึ่งชุมชนมีหน้าที่ต้องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

“ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ตามกฎหมายเฉพาะ

“พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” หมายความว่า พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกินหรือพื้นที่ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ที่ประกาศตามกฎหมายนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิและวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองระดับจังหวัด

“อนุกรรมการ” หมายความว่า อนุกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองระดับจังหวัด

“สภา” หมายความว่า สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรตามกฎหมาย รวมถึงบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่ประสบปัญหาไร้รัฐไร้สัญชาติที่อยู่ในระหว่างการพิสูจน์หรือพัฒนาสถานะบุคคลตามกฎหมาย การกำหนดคุณสมบัติและประเภทของตัวบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่ประสบปัญหาไร้รัฐไร้สัญชาติที่อยู่ในระหว่างการพิสูจน์หรือพัฒนาสถานะบุคคลตามกฎหมายให้เป็นไปตามกฎกระทรวง”

“คณะกรรมการสภา” หมายความว่า คณะกรรมการสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ

“จังหวัด” หมายรวมถึง กรุงเทพมหานคร

“หน่วยงานรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ขอบเขตสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

ส่วนที่ ๑

สิทธิทางวัฒนธรรมและการศึกษา

มาตรา ๖ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้ผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมหรือทำลายวัฒนธรรมของตน ไม่ว่าจะจากการกระทำใดๆ ที่มีเป้าหมายหรือมีผลให้ต้องพراกกกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองจากบูรณภาพแห่งตนหรือจากคุณค่าทางวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของตน

รัฐต้องจัดหากลไกที่มีประสิทธิภาพสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสำหรับการกระทำใดๆ ที่มีเป้าหมายหรือมีผลให้ต้องพรากกกลุ่มชาติพันธุ์จากบูรณภาพแห่งตนหรือจากคุณค่าทางวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของตน รวมทั้งการกระทำใดๆ ที่เป็นการบังคับให้มีการผสมกลมกลืน หรือการรวมพวกทางวัฒนธรรม

มาตรา ๗ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการธำรงรักษา อนุรักษ์ คุ้มครอง แสดงออก ปฏิบัติ พัฒนา และพัฒนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี มรดกทางวัฒนธรรม องค์ความรู้พื้นบ้าน ทรัพยากรทางปัญญา ประวัติศาสตร์ภาษา ธรรมเนียมปฏิบัติ มุขปาฐะ ปรัชญา ระบบตัวเขียน และวรรณกรรมของตน รวมทั้งการแสดงออกทางวัฒนธรรม พิธีกรรมทางจิตวิญญาณ ตามความเชื่อดั้งเดิมและความเชื่อทางศาสนา

รัฐต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิผล เพื่อให้แน่ใจว่าสิทธินี้จะได้รับการคุ้มครองและต้องให้แน่ใจว่ากลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองจะสามารถเข้าใจมาตรการ ขั้นตอนตามเอกสารของทางราชการ นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหากจำเป็นให้มีการจัดการแปลภาษาให้หรือโดยวิธีการอื่นที่เหมาะสม

มาตรา ๘ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิจัดตั้งและควบคุมระบบการศึกษาและสถาบันการศึกษาของตน ในการให้การศึกษาด้วยภาษาของตนเองในลักษณะที่เหมาะสมกับวิถีทางวัฒนธรรมของการสอนและการเรียนรู้ของตนเอง ร่วมกับการศึกษาของรัฐทุกรูปแบบและทุกระดับโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้ปัจเจกบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยเฉพาะเด็กและผู้อาศัยอยู่นอกชุมชนของตนสามารถเข้าถึงการศึกษาตามแบบแผนวัฒนธรรมและภาษาของตนเองได้

รัฐต้องร่วมมือกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยมีมาตรการที่มีประสิทธิผลเพื่อให้ปัจเจกบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยเฉพาะเด็กและผู้อาศัยอยู่นอกชุมชนของตนสามารถเข้าถึงการศึกษาตามแบบวัฒนธรรมและภาษาของตนเองได้

ส่วนที่ ๒

สิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

มาตรา ๙ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิเป็นเจ้าของ ใช้ พัฒนาและควบคุมที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งพวกเขาได้มาตามประเพณี หรือจากการที่เคยใช้ประโยชน์ หรือการครอบครอง หรือการใช้ตามประเพณีอื่นๆ รวมทั้งกรณีการได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้นโดยวิธีอื่นในทำนองเดียวกัน อันรวมถึงพื้นที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ และมีสิทธิที่จะดำรงรักษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ด้านจิตวิญญาณกับที่ดิน น้ำ ป่าไม้ ทะเลและชายฝั่งทะเล รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน เพื่อส่งต่อให้คนในรุ่นต่อไป

กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง ปกป้องและแก้ไขปัญหาสำหรับการกระทำใดๆ ที่มีเป้าหมายหรือมีผลให้พวกเขาหลุดพ้นจากความเป็นเจ้าของที่ดิน เขตแดนหรือทรัพยากรของตน ไม่ว่าจะรูปแบบใดๆ ของการบังคับเคลื่อนย้ายประชากรซึ่งมีเป้าหมาย หรือมีผลให้เกิดการละเมิด หรือสิทธิใด ๆ ของพวกเขา โดยปราศจากความยินยอมและความเห็นชอบโดยอิสระ ล่วงหน้า และได้รับการบอกแจ้งของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองผู้ซึ่งถูกพรากวิถีการยังชีพและการพัฒนาของตนต้องมีสิทธิได้รับการชดเชยอย่างยุติธรรม โดยจะจัดให้อยู่ในรูปของที่ดินและทรัพยากรที่มีคุณภาพ ขนาดและมีสถานะถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีการชดเชยที่เป็นตัวเงิน หรือในลักษณะอื่นๆ ที่เหมาะสม

รัฐต้องจัดหากลไกที่มีประสิทธิภาพสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสำหรับการกระทำใดๆ ที่มีเป้าหมายหรือมีผลให้พวกเขาหลุดพ้นจากความเป็นเจ้าของที่ดิน เขตแดนหรือทรัพยากรของตน ไม่ว่าจะรูปแบบใดๆ ของการบังคับเคลื่อนย้ายประชากร ซึ่งมีเป้าหมาย หรือมีผลให้เกิดการละเมิด หรือสิทธิใด ๆ ของพวกเขา โดยปราศจากความยินยอมและความเห็นชอบโดยอิสระ ล่วงหน้า และได้รับการบอกแจ้งของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีมาตรการในการชดเชยเยียวยาความเสียหายอย่างยุติธรรม

โดยจะจัดให้อยู่ในรูปของที่ดินและทรัพยากรที่มีคุณภาพ ขนาดและมีสถานะถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีการชดเชยที่เป็นตัวเงิน หรือในลักษณะอื่นๆ ที่เหมาะสม

มาตรา ๑๐ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการอนุรักษ์ พื้นฟูและปกป้องสภาพแวดล้อม และศักยภาพในการผลิตในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงทรัพยากรมนุษย์และพันธุ์กรรมอื่นๆ เมล็ดพันธุ์ เวชภัณฑ์ยา ภูมิปัญญาในด้านคุณสมบัติของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ของพวกเขา และยังมีสิทธิที่จะรักษา ควบคุม ค้ำครองและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาของเขาคือมรดกทางวัฒนธรรม ความรู้พื้นบ้านและการแสดงออกทางวัฒนธรรมของพวกเขา

รัฐต้องจัดตั้งและดำเนินการโครงการให้ความช่วยเหลือกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในการอนุรักษ์และการคุ้มครองสิ่งดังกล่าวโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

มาตรา ๑๑ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการดำรงชีวิตอยู่สิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ปลอดภัยจากมลพิษและวัตถุอันตรายใดๆ ไม่ว่าจะเกิดจากการดำเนินโครงการของภาคเอกชน หรือโครงการของภาครัฐ หรือโครงการร่วมกันระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ

รัฐต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการจัดเก็บหรือทิ้งวัตถุอันตรายในที่ดิน หรือเขตแดนของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยปราศจากความยินยอมและความเห็นชอบโดยอิสระล่วงหน้า และได้รับการบอกแจ้งของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้อง และต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพตามความจำเป็นสำหรับการติดตาม ดูแล การรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่ได้รับผลกระทบจากวัตถุอันตรายดังกล่าว ต้องได้รับการดำเนินงานอย่างจริงจังและมีมาตรฐาน

รัฐต้องจัดหากลไกที่มีประสิทธิผลสำหรับการชดเชยที่ดีและยุติธรรมสำหรับกิจกรรมดังกล่าว และจัดหามาตรการที่เหมาะสมในการบรรเทาผลกระทบในทางลบของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือจิตวิญญาณ

มาตรา ๑๒ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการดำรงวิถีชีวิตทางการเกษตรตามวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิม การดำรงชีวิตในการล่าสัตว์ เก็บของป่า การจับปลาตามวิถีดั้งเดิมที่สืบทอดมาตามภูมิปัญญาของบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยไม่เกิดการทำลายให้เสียสมดุลหรือเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติ

รัฐต้องจัดให้มีการประกาศหรือขึ้นทะเบียนวิธีการทำการเกษตรตามวัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิตในการล่าสัตว์ เก็บของป่า การจับปลาตามวิถีดั้งเดิมที่สืบทอดมาตามภูมิปัญญาตามวรรณคดี ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ต้องอนุรักษ์และคุ้มครองให้ดำรงอยู่สืบไป

ส่วนที่ ๓

สิทธิในการกำหนดตนเอง

มาตรา ๑๓ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการกำหนดตนเอง โดยเหตุแห่งสิทธินี้พวกเขา มีอิสระที่จะกำหนดวิถีการดำรงชีวิตและดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนได้อย่างอิสระ

รวมทั้งการดำรงรักษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อันมีลักษณะเฉพาะของตน ในขณะที่ยังคงรักษาสิทธิในการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชีวิตทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศ

บุคคลของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการดำรงชีวิต บุรณภาพทางด้านจิตใจและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล และมีสิทธิร่วมกันที่จะมีชีวิตอยู่อย่างเสรี สันติและมั่นคง ในฐานะที่เป็นกลุ่มชนเฉพาะและต้องไม่ตกอยู่ภายใต้การกระทำใดอันเป็นความรุนแรง

มาตรา ๑๔ บุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับสัญชาติไทย และมีสิทธิที่จะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนพื้นเมืองหรือชนชาติไทย อันเป็นไปตามขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนหรือชาติไทยที่เกี่ยวข้องนั้น โดยไม่อาจให้มีการเลือกปฏิบัติใดๆ เกิดขึ้นจากการใช้สิทธินี้

ส่วนที่ ๔

สิทธิในความเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

มาตรา ๑๕ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองและบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกับกลุ่มคนและบุคคลอื่น ๆ และมีสิทธิที่จะใช้สิทธิของเขาโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะบนพื้นฐานของความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองโดยกำเนิดหรือโดยอัตลักษณ์ของตน

รัฐต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิผลโดยการปรึกษาหารือและร่วมมือกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องเพื่อต่อสู้กับอคติและขจัดการเลือกปฏิบัติและเพื่อส่งเสริมความอดทนอดกลั้น ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองกับภาคส่วนอื่นๆ ทั้งหมดของสังคม และมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการโฆษณาชวนเชื่อในลักษณะส่งเสริมหรือยุยงให้มีการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติต่อพวกเขา

รัฐควรมีมาตรการที่มีประสิทธิผลเพื่อให้แน่ใจว่าสื่อที่เป็นของรัฐสามารถสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองได้อย่างถูกต้อง รัฐควรสนับสนุนให้สื่อที่เป็นเจ้าของโดยบริษัทภาคเอกชนมีการสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนเผ่าพื้นเมืองอย่างเพียงพอ โดยต้องไม่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพอันสมบูรณ์ในการแสดงความคิดเห็น

ส่วนที่ ๕

สิทธิการมีส่วนร่วม

มาตรา ๑๖ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิของพวกเขา โดยผ่านผู้แทนที่พวกเขาเลือกเองตามกระบวนการของตนเองและในการดำรงรักษาและพัฒนาสถาบันที่ทำหน้าที่ตัดสินใจอันเป็นลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองของตนเอง

กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิตัดสินใจในการกำหนดอัตลักษณ์หรือสมาชิกภาพที่สอดคล้องตามจารีตและประเพณีของตนเอง ในการนี้ต้องไม่ทำให้เขาเสียสิทธิในการที่จะได้รับสัญชาติจากรัฐในประเทศ

ที่เขาอาศัยอยู่ และมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างและการคัดเลือกสมาชิกภาพของสถาบันตาม กระบวนการของตนเอง

กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิในการยอมรับ เคารพ และบังคับใช้สนธิสัญญา ข้อตกลงและ การจัดการเชิงสร้างสรรค์อื่นๆ ดังกล่าว ที่ได้สรุปรวมไว้กับรัฐหรือผู้รับช่วงต่อในการปกครอง และให้รัฐนับถือ และเคารพต่อสนธิสัญญา ข้อตกลงและการจัดการเชิงสร้างสรรค์อื่นๆ ดังกล่าว

รัฐจะต้องปรึกษาและร่วมมืออย่างสุจริตใจกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องโดยผ่าน สถาบันผู้แทนของเขาในการขอรับความยินยอมและความเห็นชอบโดยอิสระ ล่วงหน้า และได้รับการบอกแจ้ง ของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะมีการรับรองและดำเนินการตามมาตรการในทางนิติ บัญญัติหรือทางปกครองที่อาจส่งผลกระทบต่อพวกเขา

ส่วนที่ ๖

สิทธิในการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ

มาตรา ๑๗ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีสิทธิได้รับบริการและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐ อย่างเสมอภาค เท่าเทียม ทัวถึงและเป็นธรรม เพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

รัฐต้องจัดให้มีบริการและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองอย่างเพียงพอ ต่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข หรือตามความจำเป็นเพื่อการยังชีพ โดยต้องขจัดอุปสรรคใดๆที่เกิดขึ้นจาก นโยบายและกฎหมาย เพื่อให้สามารถดำเนินการได้

หมวด ๒

คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบ เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนที่ได้รับมอบหมายตาม มติเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นรองประธาน

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวง วัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงยุติธรรม

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาผู้มีความรู้ความ เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านมานุษยวิทยา ด้านสังคมวิทยา

ด้านการเกษตร ด้านพัฒนาสังคม ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง จำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาของสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ

(๖) ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนสามคน

องค์กรพัฒนาเอกชนตาม (๖) จะต้องเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไรและดำเนินกิจกรรมด้านกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการตาม (๔) (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๙ กรรมการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันไม่ได้

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) และ (๖) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการประเภทเดียวกันแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการนั้นว่างลง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะกรรมการให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย เป้าหมายและมาตรการการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามที่กำหนดไว้ตามบทบัญญัติในหมวด ๑ ตั้งแต่มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗ และให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยให้การรับรองและเป็นภาคี เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) ให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามบทบัญญัติในหมวด ๑ ตั้งแต่มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗

(๓) กำกับ ติดตาม และประเมินผลในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยให้การรับรองและเป็นภาคี

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาที่ดินของรัฐที่อาจอนุญาตให้ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองได้รับสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

(๕) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของชุมชนที่อาจอนุญาตให้ได้รับสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ตลอดจนแนวทางในการติดตามการดำเนินงานของชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

(๖) ประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๔๖

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการใช้สิทธิชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและการใช้พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๔๘

(๘) กำหนดมาตรการความร่วมมือระหว่างสำนักงาน สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติกับหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์จัดให้มี หรือจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๙) กำหนดมาตรการและมาตรฐานแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๑๕

(๑๐) พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และกำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไข ชนเชยและเยียวยาการละเมิดสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๑๑) จัดให้มีระบบและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๑๒) แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองระดับจังหวัดและคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการ ที่ปรึกษา หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๓) ออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเลขาธิการและรองเลขาธิการ และดำเนินการคัดเลือกและมีมติให้ความเห็นชอบเสนอนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง

(๑๔) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น
เสียงชี้ขาด

วิธีการประชุมและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและ
ประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติ
พันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองระดับจังหวัด” โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด
ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) ยุติธรรมจังหวัด เป็นรองประธานอนุกรรมการ

(๓) วัฒนธรรมจังหวัด และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นอนุกรรมการ

(๔) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรายชื่อจำนวนไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการ

(๕) ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในจังหวัด ซึ่งสภาเสนอรายชื่อไม่เกินสามคน เป็น
อนุกรรมการ

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมานุษยวิทยา ด้านสังคมวิทยา ด้านการเกษตร ด้านพัฒนาสังคม ด้านกฎหมาย
หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรายชื่อจำนวน
ไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ

(๗) ผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชนด้านชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ในจังหวัดซึ่ง
เลือกกันเอง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ

(๘) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูงจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่จังหวัดใดไม่มีศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูงจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอชื่อข้าราชการ
ในสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดคนหนึ่งเพื่อ
แต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งอนุกรรมการใน (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๕ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๔ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย มาตรการ ระเบียบ และแผน
ปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองของจังหวัด

(๒) ให้ความเห็นต่อคณะกรรมการในการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า
พื้นเมือง

(๓) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน กลุ่มชาติพันธุ์และ
ชนเผ่าพื้นเมือง ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า
พื้นเมืองตามบทบัญญัติหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นฐานกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองของจังหวัด

(๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง” ขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะประกอบด้วย

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นประธานอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

(๒) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

(๓) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการเห็นสมควรแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

(๔) ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากสภาไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งมีความรู้ความสามารถในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในเรื่องสถานะบุคคล การจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและภาษา การศึกษา หรือด้านอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร เป็นอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

(๖) ผู้แทนภาคประชาสังคมหรือองค์กรพัฒนาเอกชนด้านชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

ให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคนหนึ่งเป็นอนุกรรมการเฉพาะเรื่องและเลขานุการ และอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้

การได้มาซึ่งประธานอนุกรรมการเฉพาะเรื่องตาม (๑) และอนุกรรมการตาม (๔) และ (๕) ให้สำนักงานเสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

มาตรา ๒๗ ให้คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๖ มีอำนาจและหน้าที่ ในการคุ้มครองวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในเรื่องสถานะบุคคล การจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและภาษา หรือการศึกษา หรือเรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามบทบัญญัติหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗ รวมทั้งให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อประโยชน์ต่อการคุ้มครองวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๒) กำกับ และติดตาม การดำเนินการคุ้มครองวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามบทบัญญัติหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗ และแนวทางตาม (๑)

(๓) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ ระเบียบ และแผนปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย หรือที่เกี่ยวข้อง

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่าพื้นเมือง ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามบทบัญญัติหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗ และแนวทางตาม (๑)

(๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๘ ให้นำมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับแก่คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๔ และคณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๖ โดยอนุโลม

หมวด ๓

สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้มีการจัดตั้งสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองซึ่งเลือกกันเองภายในกลุ่มที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงาน จำนวนกลุ่มละไม่เกินห้าคน

หลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และการเลือกสมาชิกให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรตามกฎหมาย รวมถึงบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่ประสบปัญหาไร้รัฐไร้สัญชาติที่อยู่ในระหว่างการพิสูจน์หรือพัฒนาสถานะบุคคลตามกฎหมายการกำหนดคุณสมบัติและประเภทของตัวบุคคลซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่ประสบปัญหาไร้รัฐไร้สัญชาติที่อยู่ในระหว่างการพิสูจน์หรือพัฒนาสถานะบุคคลตามกฎหมายให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

(๒) มีอายุสิบแปดปีขึ้นไป

(๓) เป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๒๘

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๓๑ สมาชิกมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับเลือกและอาจได้รับการเลือกใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสามวาระติดต่อกันไม่ได้

สมาชิกซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๓๒ สมาชิกพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ครบวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๐

(๕) ขาดการประชุมโดยไม่มีเหตุอันควรและไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสามครั้งติดต่อกัน

(๖) สภามีมติให้พ้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกที่มีอยู่ เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่สมาชิกจากกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองใดพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ตามมาตรา ๓๑ ให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองนั้นเลือกบุคคลแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในระยะเวลา สามสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกนั้นพ้นจากตำแหน่ง

สมาชิกที่ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกซึ่งตนแทน แต่ถ้า เวลาเหลือน้อยกว่าเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา ๓๔ ให้มีการประชุมสภาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการเลือกสมาชิก เพื่อเลือกประธาน รอง ประธาน เลขาธิการ และกรรมการบริหารสภา

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกประธาน รองประธาน เลขาธิการ และกรรมการบริหารสภาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่สภากำหนด

ให้มีการประชุมสภาปีละสองครั้ง เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นประธานหรือสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า อาจเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการประชุมสภาก็ได้

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียง เท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๕ สภามีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองกับสังคม

(๒) ส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองอนุรักษ์หรือฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ภายใต้สิทธิชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่าพื้นเมืองตามบทบัญญัติหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗

(๓) เสนออนโยบาย เป้าหมาย มาตรการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองต่อคณะกรรมการ

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการ จัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพที่จะเป็น ประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

(๕) เผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง หน่วยงานของรัฐ และ เอกชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๖) สนับสนุนการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตาม พระราชบัญญัตินี้

(๗) เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองอันเกี่ยวกับการ ดำเนินการของรัฐและการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐต่อคณะกรรมการ

(๘) เป็นตัวแทนหรือสถาบันอันเป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ในการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับแก้ไขปัญหาคกรกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิต่อกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามบทบัญญัติในหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗ ตลอดจนการเข้าเป็นตัวแทนผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางกฎหมายแทนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๙) รายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้สภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมและข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้รวมถึงการประชุมสภาในระดับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และระดับภูมิภาค

มาตรา ๓๗ ให้มีคณะกรรมการบริหารสภาคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานสภาเป็นประธาน และกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่เกินสิบห้าคนซึ่งที่ประชุมสภาเลือกจากสมาชิก โดยคำนึงถึงสัดส่วนจากกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ภูมิภาค เพศ และให้เลขานุการสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหารสภา

มาตรา ๓๘ ให้นำความในมาตรา ๓๖ มาใช้กับการพ้นจากตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการบริหารสภา และอาจพ้นด้วยกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสภา

มาตรา ๓๙ คณะกรรมการบริหารสภามีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารและดำเนินงานของสภาให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และที่กำหนดในข้อบังคับของสภา

มาตรา ๔๐ ให้สภาแต่งตั้งคณะผู้อาวุโส จำนวนไม่เกินยี่สิบห้าคน การแต่งตั้งคณะผู้อาวุโสตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงสัดส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ภูมิภาค และเพศ

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้อาวุโสให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภา

ผู้อาวุโสตามวรรคหนึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับเลือกและอาจได้รับการเลือกใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสามวาระติดต่อกันไม่ได้

ผู้อาวุโสซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้อาวุโสซึ่งได้รับการเลือกใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๔๑ ผู้อาวุโสตามมาตรา ๔๐ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และหรือเป็นผู้ทรงภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๒) มีความประพฤติและเป็นแบบอย่างที่ดี

(๓) มีความเสียสละและมีจิตอาสา

(๔) อื่นๆ ตามที่สภากำหนด

มาตรา ๔๒ คณะผู้อาวุโส มีหน้าที่อำนาจดังนี้

(๑) ให้คำปรึกษา ทารือ ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่สมาชิก คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และสำนักงานสภา ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) โกล่เกลี่ยกรณีที่เกิดข้อพิพาท หรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างไม่สามารถหาข้อยุติได้ ตามที่สมาชิก คณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติร้องขอ และให้ข้อวินิจฉัยของ คณะผู้อาวุโสเป็นที่สิ้นสุด

หมวด ๔

ข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

มาตรา ๔๓ การจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มี วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามบทบัญญัติในหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗

(๒) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามกฎหมายในการรับรองสถานะบุคคล

(๓) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๔) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการประกาศและเพิกถอนเขตพื้นที่ที่มีกฎหมายกำหนดเพื่อการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการดำเนินกิจการอื่นของรัฐที่กระทบต่อวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

มาตรา ๔๔ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” ประกอบด้วย

(๑) กรรมการซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ เป็นประธาน

(๒) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

(๔) กรรมการจำนวนสองคน ซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการบริหารสภา

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้าน สังคมศาสตร์ ด้านมนุษยศาสตร์ ด้านภาษาและวัฒนธรรม และด้านประวัติศาสตร์

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามมาตรา ๔๔ มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พื้นที่ชุมชน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน พื้นที่ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ ข้อมูลบุคคล ข้อมูลวิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรม และภาษา และข้อมูลอื่นที่มีความจำเป็นพื้นฐาน

ในการดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๔๔ อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานอย่างใดอย่าง

หนึ่งอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่าพื้นเมือง

หมวด ๕

พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีบนฐานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

ก่อนการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้ชุมชนจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยการจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยให้สำนักงานสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทดังกล่าว

เมื่อจัดทำแผนแม่บทเสร็จแล้วให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามวรรคหนึ่งต่อไป โดยให้ทำเป็นประกาศของคณะกรรมการ และในกรณีที่จำเป็นจะให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศด้วยก็ได้

มาตรา ๔๗ การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๔๖ ให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดในธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองนั้น และไม่สามารถจำหน่ายโอนสิทธิดังกล่าวให้แก่บุคคลใดได้ เว้นแต่การสืบทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม

มาตรา ๔๘ ให้ประชาชนในชุมชนที่อยู่ภายในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ตามธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ดังต่อไปนี้

- (๑) ก่อสร้าง แฝ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อการอยู่อาศัย การสาธารณสุข โภคสาธารณสุข การเกษตรกรรม การประมง การเลี้ยงสัตว์และกิจกรรมสาธารณะของชุมชน
- (๒) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อการทำกินตามวิถีชีวิตและวัฒนธรรม
- (๓) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองทำได้ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน เศรษฐกิจในครัวเรือนและชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะของชุมชน
- (๔) ซักน้ำหรือบังคับน้ำจากทางน้ำ ลำน้ำ ลำห้วย หนอง หรือบึง เพื่อประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค การเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ และกิจกรรมสาธารณะของชุมชน
- (๕) ปลูกต้นไม้หรือพฤษชาติอื่น ๆ
- (๖) ปฏิบัติพิธีกรรมตามประเพณีและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง
- (๗) การอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

การใช้ประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กฎหมายได้บัญญัติให้การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดหรือต้องรับผิดตามกฎหมายนั้น หากผู้มีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดในธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง เป็นผู้กระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้น ให้ถือว่าไม่มีเจตนาในการกระทำความผิดและไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๔๙ เมื่อคณะกรรมการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแล้วให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของชุมชนในพื้นที่ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน เพื่อทำหน้าที่บริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในพื้นที่ทำกิน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่วัฒนธรรมและจิตวิญญาณ และพื้นที่สรวงและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การทำนุบำรุงรักษาสืบทอดศิลปวัฒนธรรมและภาษามาตรการบังคับใช้ธรรมนูญในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับแผนแม่บทที่เสนอต่อคณะกรรมการ ตามมาตรา ๔๖

(๒) จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๓) เสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ

(๔) ประสานงานการรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง จากคณะอนุกรรมการจังหวัดตามมาตรา ๒๕ คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๗ และหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

(๕) สนับสนุนการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้แก่คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองและสำนักงาน

หมวด ๖

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

มาตรา ๕๑ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ขึ้นเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น ให้สำนักงานมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ในกำกับของนายกรัฐมนตรี กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมและกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

มาตรา ๕๒ ให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ และคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๒) จัดทำร่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง และแผนงานเพื่อคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศภายใต้พันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และดำเนินการเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรด้านสื่อสารมวลชน ในการดำเนินงานการเผยแพร่ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการวิจัย สสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองเกี่ยวกับชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภาษา รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็ง องค์กรชุมชน สตรี เด็ก เยาวชน และผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๖) รับเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามบทบัญญัติในหมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๗ รวมทั้งติดตามสถานการณ์การละเมิดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และดำเนินการจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเพื่อให้มีการประชุมสภาสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ และการสนับสนุนการจัดประชุมสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองเฉพาะพื้นที่ และเฉพาะประเด็นปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้บรรลุผล

(๘) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสภา คณะกรรมการบริหารสภา คณะผู้อาวุโส และคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๕๓ รายได้ของสำนักงาน ประกอบด้วย

(๑) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของสำนักงาน

(๔) รายได้จากกิจการดำเนินกิจการของสำนักงาน

(๕) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

มาตรา ๕๔ บรรดารายได้ของสำนักงานตามมาตรา ๕๓ ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีและบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้สำนักงานในเรื่องทรัพย์สินของสำนักงานมิได้

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยมีผู้บริจาคให้ หรือได้มาโดยการซื้อ หรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ตามมาตรา ๕๓ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ของสำนักงานให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

ให้สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงาน

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยใช้เงินรายได้ตามมาตรา ๕๓ (๑) ให้ตกเป็นที่ราชพัสดุ แต่สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ได้

มาตรา ๕๕ การเก็บรักษาและการใช้จ่ายเงินของสำนักงานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การบัญชีของสำนักงาน ให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงาน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ให้สำนักงานจัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของทุกปี

ในทุกรอบปีให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะหว่ากาใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ

ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของทุกปี ให้สำนักงานทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อทราบ โดยแสดงงบการเงินและบัญชีทำการที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งแสดงผลงานของสำนักงานในปีที่ล่วงมาด้วย

มาตรา ๕๖ ให้มีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งงานของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างในสำนักงาน โดยอาจมีรองเลขาธิการตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดเป็นผู้ช่วย สั่งและปฏิบัติงานตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ได้

คุณสมบัติของเลขาธิการและรองเลขาธิการ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเลขาธิการและรองเลขาธิการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเลขาธิการจากบุคคลที่คณะกรรมการคัดเลือก และมีมติให้ความเห็นชอบแล้ว

เลขาธิการมีอำนาจแต่งตั้งรองเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๗ ให้เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

เมื่อเลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง ให้รองเลขาธิการพ้นจากตำแหน่งด้วย

เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลงและยังไม่มีแต่งตั้งเลขาธิการคนใหม่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่เลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการที่คณะกรรมการบริหารกำหนดเป็นผู้รักษาการแทน แต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน

มาตรา ๕๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วเลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ถูกจำคุก

(๔) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่ผ่านการประเมิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๙ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย มติ ข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการ

(๒) จัดทำแผนงานหลัก แผนการดำเนินงาน แผนการเงินและงบประมาณประจำปีของสำนักงานเสนอคณะกรรมการบริหารเพื่ออนุมัติ

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การงบประมาณและการบริหารด้านอื่นของสำนักงาน ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย นโยบาย มติ ข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๖๐ เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการให้คณะกรรมการกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๑ ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงานในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก แต่เลขาธิการจะมอบหมายให้บุคคลใดปฏิบัติงานในเรื่องใดแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๒ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการตามมาตรา ๑๘ (๑) (๒) และ (๓) และให้ผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อปฏิบัติ

หน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) และ (๖) จัดตั้งสำนักงานและแต่งตั้งเลขานุการตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๖ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๓ ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายบูรณาการหรืองบประมาณรายจ่ายงบกลางให้แก่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นในปีนั้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๔ ในวาระเริ่มแรกให้นำข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองซึ่งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้จัดทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาเป็นข้อมูลในการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และการขึ้นทะเบียนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ไปพลางก่อน จนกว่าคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองจะได้จัดทำข้อมูลแล้วเสร็จ

มาตรา ๖๕ ให้สภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทยซึ่งสมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทยที่ได้ดำเนินการบริหารและจัดการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทำหน้าที่สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๖ ให้เขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษตามมติคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลและชาวกะเหรี่ยง และพื้นที่ส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือ “ส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์” ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิชุมชนไท มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ เครือข่ายกะเหรี่ยง และเครือข่ายชาวเล ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งได้จัดตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๔๖ ไปพลางก่อน และให้ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ร่วมกับชุมชนจัดทำแผนแม่บทและธรรมนูญว่าด้วยการจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า พื้นเมือง พ.ศ.....

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ..... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ประเทศไทยมีประชากรที่นิยามตนเองว่าเป็นชนเผ่าพื้นเมืองมากกว่า 40 กลุ่มชาติพันธุ์ มีจำนวนประมาณ 3 ล้านคน ซึ่งอาศัยกระจายตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศกว่า 64 จังหวัด ชนเผ่าพื้นเมืองมีความหลากหลายในวิถีชีวิตมีทั้งที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ในป่า ที่ราบสูง และชายฝั่งทะเล จากฐานข้อมูลสำนักงานสภาพัฒนาการชนเผ่าพื้นเมืองได้รวบรวมไว้ กระจายตัวอาศัยอยู่ในชุมชน 67 จังหวัด โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ภาคเหนือบนพื้นที่สูง จะมีกลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ม้ง อาข่า ลาหู่ ลีซู ลเวีอะ เมี่ยน ดาราอังกะฉิ่น มลาบรี และถิ่น กลุ่มที่อยู่ภาคเหนือพื้นที่ราบ จะมีกลุ่มชาติพันธุ์ ไตหย่า บีซู ขมุ ไทใหญ่ ไทยอง ไทลื้อ ไทเขิน และอิมปี กลุ่มที่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีกลุ่มชาติพันธุ์ ญ้อกรุ โย้ย กูย แสก (แตรก) ภูไท ญ้อบรู กะเลิง โซ้(ทะเว็ง) โส้ (โทร) กลุ่มที่อยู่ภาคกลาง-ตะวันออก-ตะวันตก จะมีกลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยง (โผล่ง) ของ มอญ ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ลาวคั้ง ลาวแจ้ว ลาวเวียง ไทยวน ปลั่ง และกลุ่มที่อยู่ภาคใต้ จะมีกลุ่มชาติพันธุ์ มอแกน มอแกลน อีกรักละไว้ย มันนิ

ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ที่นิยามตนเองว่าเป็น “ชนเผ่าพื้นเมือง” ซึ่งหมายถึง ชุมชน ประชาชน และประชาชาติที่มีความสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ พิจารณาตนเองว่ามีความแตกต่างไปจากภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคม ขณะที่อาศัยอยู่ในเขตแดนเหล่านั้นพวกเขามีได้เป็นกลุ่มครอบครัวในสังคม และมีความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์พัฒนาและสืบทอดเขตแดนของบรรพบุรุษและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนสู่คนรุ่นอนาคต ในฐานะที่เป็นรากฐานของการคงอยู่ในสถานะของประชาชน อันสืบเนื่องมาจากแบบแผนทางวัฒนธรรม สถาบันทางสังคม และระบบนิติธรรมของตน โดยอ้างอิงนิยามของสหประชาชาติ: (EC/N.4/Sub.2/1986/7/Add.4. pa. 379)

ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ในประเทศมาเป็นเวลานาน แต่ไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐในฐานะที่เป็นประชาชนชาวไทยอย่างเท่าเทียมกับประชาชนชาวไทยทั่วไปและถูกเรียกด้อยสรรพนามที่แตกต่างกันไป ตามแต่รัฐราชการแต่ละช่วงเวลาจะกำหนดให้เรียกเป็นทางการ เช่น คำว่า “ชาวป่า” “ชาวเขา” “ชาวเล” หรือบางกลุ่มชาติพันธุ์ก็ถูกเรียกอย่างเหยียดหยาม เช่น เรียกกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงว่า “ยาง” เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ม้งว่า “แม้ว” ฯลฯ หรือ แม้แต่เรียกรวมๆว่า “ชนกลุ่มน้อย” สาเหตุเนื่องจากในสายตาของรัฐและคนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณี ภาษา องค์ความรู้ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตแตกต่างไปจากวิถีของคนส่วนใหญ่ในสังคมไทย จนกลายเป็นอคติทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม และที่เลวร้ายกว่านั้นมองว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำไร่เลื่อนลอย ตัดไม้ทำลายป่า ทำให้กลายเป็นคนชายขอบของสังคมไทย และเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมตลอดมา ทั้งๆ ที่ในความจริงแล้ววิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอยู่ตามวิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ อยู่อาศัยและพึ่งพาเดิน น้ำ ป่า ทะเล และทำการเกษตรดั้งเดิมที่ไม่ทำลายธรรมชาติและมีส่วนในการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความ

สมดุลให้กับทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย ตัวอย่างเช่น การทำไร่หมุนเวียนที่เป็นภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม จะกระทำมิได้ และมาตรา ๔๓ ยังบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนว่ามีสิทธิอนุรักษ์ พิทักษ์ หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม ทั้งของท้องถิ่นและของชาติ และมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

นอกจากนี้

ดังนั้น การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีเป้าหมายที่สำคัญและสอดคล้องกับพันธกิจของรัฐบาลไทย ดังนี้

๑. เพื่อให้มีให้มีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิและวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๗ , ๔๑ , ๔๓ และ ๔๗ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๑ , ๕๔ , ๕๕ , ๕๖ , ๕๗ , ๕๘ และ ๕๙ รวมถึงมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรา ๔ และมาตรา ๗๐ เป็นต้น

๒. เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยได้รับรองไว้ เช่น อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination หรือ CERD) และปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples หรือ UNDRIP)

๓. เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักและมีความเข้าใจวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในสังคมพหุวัฒนธรรมของไทย

๔. เพื่อให้มีกฎหมายที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับรัฐ โดยอาศัยหลักการและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เคยอยู่อาศัยและทำกินอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ

๕. เพื่อสนับสนุนหลักการเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ตามหลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค โดยไม่แบ่งแยก ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. สารสำคัญของพระราชบัญญัติ

(ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ได้ให้คำนิยาม

“กลุ่มชาติพันธุ์” ไว้ในมาตรา ๔ ว่า “กลุ่มคนที่อาศัยอยู่เป็นกลุ่มเดียวกันหรือหลายกลุ่มหรือเป็นชนเผ่าพื้นเมือง ที่ตั้งถิ่นฐานร่วมกันโดยมีวิถีปฏิบัติตามจารีตประเพณีสืบทอดจากบรรพบุรุษ ตลอดจนมีภาษาและ

แบบแผนทางวัฒนธรรมของตนมาจนถึงปัจจุบัน เป็นกลุ่มคนที่มีความสืบเนื่องในทางประวัติศาสตร์ อาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรือหลายพื้นที่ และพึ่งพาผูกพันกับทรัพยากรในพื้นที่นั้น ๆ พวกเขามีใช้กลุ่มครอบครัวทางสังคมและมีความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ พัฒนา และสืบทอดวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ระบบภูมิปัญญา อันเป็นไปตามแบบแผนทางวัฒนธรรม สถาบันทางสังคมและระบบนิติธรรมของตน รวมทั้งเป็นกลุ่มที่รักษาสันติวัฒนธรรมอันเป็นแนวทางปฏิบัติตามจารีตประเพณี”

และให้นิยามคำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” หมายความว่า “กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมาก่อนที่จะถูกยึดครองหรือถูกบังคับให้อพยพโยกย้าย โดยกลุ่มคนที่มีอำนาจในสังคม หรือโดยนโยบายกฎหมายของรัฐ (๒) มีวัฒนธรรมที่เด่นชัดและแตกต่างจากสังคมส่วนใหญ่ โดยรวมถึงภาษา ศาสนา ความเชื่อ วิธีการผลิต รูปแบบโครงสร้างทางสังคมและสถาบันต่างๆ (๓) เคยประสบกับความไม่เป็นธรรม การถูกกีดกัน การแบ่งแยก การทำให้เป็นชายขอบ หรือการเลือกปฏิบัติ โดยเงื่อนไขเหล่านี้อาจยังคงอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ก็ได้ (๔) นิยามตัวเองและได้รับการยอมรับจากกลุ่มอื่น ๆ หรือหน่วยงานรัฐว่าเป็นกลุ่มคนเฉพาะ”

นอกจากนี้ยังให้นิยาม “การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” , “ชุมชน” , “สิทธิชุมชน” และอื่นๆ ไว้ในมาตรา ๔ เช่นกัน และร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญแบ่งเป็น ๕ หมวดดังนี้

หมวดที่หนึ่ง ว่าด้วยขอบเขตสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยแบ่งเป็น ๖ ส่วน ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิทางวัฒนธรรมและการศึกษา มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๘ , ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยสิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ มาตรา ๙ ถึงมาตรา ๑๒ , ส่วนที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิในการกำหนดตนเอง มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ , ส่วนที่ ๔ ว่าด้วยสิทธิในความเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ มาตรา ๑๕ , ส่วนที่ ๕ ว่าด้วยสิทธิการมีส่วนร่วม มาตรา ๑๖ และส่วนที่ ๖ ว่าด้วยสิทธิในการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ มาตรา ๑๗

หมวดที่สอง ว่าด้วยคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ประกอบด้วยกลไกเชิงนโยบาย บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนที่ได้รับมอบหมายตามมติเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นรองประธาน และประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานรัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองเป็นกรรมการ โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายในการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

กลไกเชิงปฏิบัติการบัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองระดับจังหวัด” มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน มียุติธรรมจังหวัด เป็นรองประธานอนุกรม และประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานรัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดเป็นอนุกรรมการ มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในระดับจังหวัด และมาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง มีหน้าที่ดำเนินการศึกษาประเด็นเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการระดับชาติ

หมวดสาม ว่าสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ เป็นกลไกการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยบัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้มีการจัดตั้งสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ

ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองซึ่งเลือกกันเอง ให้มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองกับสังคม ส่งเสริมการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายใต้สิทธิชุมชน และเสนอนโยบายเป้าหมายและมาตรการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองต่อคณะกรรมการและหน้าที่อื่นๆ ตามมาตรา ๓๕ และให้มีการจัดตั้งคณะผู้อาวุโสให้เป็นที่ปรึกษา ตามมาตรา ๔๐

หมวดสี่ ว่าด้วยข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยบัญญัติมาตรา ๔๓ ให้มี “คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงเชิงวิชาการในการคุ้มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์

หมวดห้า ว่าด้วยพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยบัญญัติไว้ใน มาตรา ๔๖ ความว่า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีบนฐานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และ กำหนดให้ประชาชนในชุมชนที่อยู่ภายในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง มีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามธรรมเนียมของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามมาตรา ๔๘

หมวดหก ว่าสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยบัญญัติไว้ใน มาตรา ๕๑ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ขึ้นเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ และคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง จัดทำร่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง และแผนงานเพื่อคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ ประสานงานกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศภายใต้พันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และดำเนินการเพื่อให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานตามที่คณะกรรมการกำหนดและอื่นๆ ตามมาตรา ๕๒

บทเฉพาะกาล ให้เขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษตามมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลและชาวกะเหรี่ยง และพื้นที่ส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือ “ส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์” ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิชุมชนไท มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ เครือข่ายกะเหรี่ยง และเครือข่ายชาวเล ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งได้จัดตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองตามมาตรา ๔๖ ไปพลางก่อน ตามมาตรา ๖๖